

רעש באולם השינה

בקיטנה, מתוך הפרק החמישי – משפטים אזרחים ופליטים

יאנוש קורצ'אק, בקייטנה, כתבים ג', עמ' עמ' 38-41

תרגום: אורי אורלב

נעים ביותר לרעש בערב, כאשר שוכבים כבר במטות. אולי אפילו לא נעים, כי רוצים כבר לישון, העיניים נעצמות ונדבקות לשנה. אבל מדוע לא לנסות, כאשר הדבר אסור?

כאשר יש אסור מחלט, ואני אשרק חזק, אצחק, אגלל כחתיול או אקרא כתרגול, המדריך יתרגז וכלם יצחקו. האולם גדול. באולם חשך. מטות – יש שלוש ושמונה. המדריך לא ידע מי שרק. ואני למחרת אנתפאר בזאת. כלם יראו שאני אמיץ וחכם; הרעשתי יותר מכלם והוא – לא תפס אותי.

כך חושבים הנערים, עד שינוכחו שהמדריך אינו כועס אף פעם, שבכלל לא ירצה לחקור מי הקים רעש. הוא אוסר לרעש בערב, כי מכרחים לישון תשע שעות כדי לקום בשש בבוקר רעננים ועליזים.

אמש היה רעש באולם השנה. היום יעמד כל אחד בפני בית המשפט, כדי לענות לשאלה, האם צחק, קרא כתרגול, נבח, ילל או מחא כף.

כלם עונים בשלילה, כלם מכחישים. רק שנים מהם תפס אמש המדריך בשעת מעשה, והשנים – ויץ ופרגר יושבים על ספסל הנאשמים.

- איך להעניש אותם, רבותי השופטים? הענש מכרח להיות חמור. שני נערים כאלה לא רק מנעו שנה מעצמם, כי אם גם לאחרים הפריעו לישון. אשמתם גדולה, אפילו גדולה מאוד – ובכו, איך נעניש אותם? לפני שנענה על שאלה זו, מכרחים אנו לשאל שאלה אחרת, חשובה יותר: האם אתמול באולם השנה רעשו רק אלה השנים – ויץ ופרגר? לא, היו הרבה יותר.

הקטגור פרש על השלחן את התרשים של אולם השנה ואמר לאט, לאט:

- הרעש היה על יד החלון, במקום שבו עומדות המטות של קפלן, ביגה, פלוצקי ושידלובסקי. הרעש בא מהשורות במרכז, במקום שבו שוכבים: וינראו, גרוזובסקי, סטריק, פרום וזו'ניק.

- הרעש היה על יד החלון בשורה הראשונה, במקום שבו שוכבים, כפי שאנו רואים בתרשים: פלשנברג, פישבין, רוטקל ופליבק. צחקו ומחאו כף, במקום שבו עומדות המטות של אלטמן, לב, וולברג ואדמסקי, ולבסוף שרק מי שהוא במקום שבו שוכבים גימנסטר, זקסנברג ופרסמן. שאלנו את כלם, איש לא הודה.

- וכאן השתתק הקטגור. רבים מבין הקהל השפילו את מבטיהם אל הרצפה. הסמיק אפילו אחד השופטים, כאשר שמע את שמו בשעת בדיקת התרשים של אולם השנה.

- מדוע נתפסו אתמול רק ויץ ופרגר? כי לא הצליחו להסתתר. מדוע רק אלה השנים לא הצליחו להסתתר בשעה שהסתתרו כה רבים? כי הם אינם שוכבים, או שהם שוכבים קטנים וחסרי נסיון, ואולי לא ידעו עד כמה ובאיזו מדה אסורות הצעקות בערב באולם השנה. האם מתר לנו, אפוא, להעניש את האשמים פחות, בשעה שאלה שהם אשמים יותר מהם, כי הם חכמים יותר ואשמתם גדולה יותר מפני ששקרו בפני בית הדין – ישארו ללא ענש? אשמים הכל, כל האולם, כל השלושים ושמונה, כי גם אלה אשר שמעו את השכן רועש ולא אמרו לו שישתק. לפיכך מציע אני, כבוד השופטים, לזכות את ויץ ופרגר ולהעניש את כל הקבוצה: שגרוזובסקי לא יגנו לכם על כנורו הערב לפני השנה.

זמן רב התעצו השופטים ופסק הדין היה:

"לזכות את ויץ ופרגר. גרוזובסקי יגנו הערב, כי הרעש לא יחזר שנית".

וקימו את אשר הבטיחו.